

▀ **Civilsamhället på kartan – från utförande till medskapande**

Tillväxtverket, Region Värmland, Coompanion Gävleborg

2026-03-12

Lärpass Reglabs årskonferens 2026

Civilsamhällets roll i landsbygdsutveckling

- ▶ Uppdrag från regeringen
 - Stödja civilsamhällets deltagande och medverkan till regional utveckling och landsbygdsutveckling
- ▶ Verksamhetsbidrag till fyra civilsamhällesorganisationer
 - Riksorganisationen Hela Sverige ska leva
 - Skärgårdarnas Riksförbund
 - Bygdegårdarnas Riksförbund
 - Lokal Utveckling Sverige ideell förening

Civilsamhället på kartan

Kunskapskartläggning

- ▀ Civilsamhällets samhällsekonomiska bidrag
 - Sju kategorier av värden
 - » Tillgång till service på lokal nivå
 - » Stärkt delaktighet och gemenskap
 - » Ekonomisk nytta
 - » Förbättrad hälsa
 - » Kultur
 - » Stärkt beredskap
 - » Ökad platsattraktion

Civilsamhället & hållbar landsbygdsutveckling

Civilsamhällets bidrag till förutsättningar på landsbygden

'Värdekluster'	Exempel
(platsbundet) Socialt kapital	Genom att stärka gemenskap och främja ett aktivt föreningsliv som samlar människor och engagerar dem i gemensamma intressen och behov.
Förbättrad offentlig och/eller privat kommersiell service.	Olika former av kommersiell service: till exempel drivmedelsstation, paketservice och butik (eller möjligen dagligvarubutik). Möjliggöra infrastrukturutbyggnad: exempelvis fiberutbyggnad, transportlösningar och vägsamfälligheter. Stärker tillgången av samhällsservice i områden där det offentliga och privata inte är representerade; såsom driva bibliotek, fritidsgårdar, och trygghetspunkter.
Stärkt motståndskraft vid kriser	Underlättar för att exempelvis räddningstjänst, myndigheter och försvarsaktörer kan ha en närvaro i området. Genom civilsamhällets lokalkännedom och förankring stärks förmågan att snabbare kunna ställa om vid kriser, vilket bland annat underlättar logistik, samordning av frivilliginsatser samt stöd till exempelvis räddningstjänst i deras arbete.
Stärkt platsattraktion	Genom att vara en viktig drivkraft för levande landsbygder, och möjliggöra att leva och verka i serviceglea geografier.

Rekommendationer för att förbättra policy och stödinsatser

- Beakta civilsamhällets många olika roller och funktioner vid utformning av insatser
- Utgå från konkreta behov och utmaningar i de insatser där civilsamhället deltar
- Utforma insatser i nära dialog med det civila samhällets företrädare (för att säkerställa delaktighet)

Rekommendationer för att beskriva civilsamhällets samhällsekonomiska värde

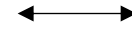
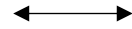
- Ta avstamp i de metoder som idag finns och bygg vidare på dessa
- Utgå från konkreta behov och utmaningar i de insatser där civilsamhället deltar
- Avsätt resurser för ett utvecklingsarbete
- Initiera ett pilotprojekt för att utveckla, pröva och förankra en modell
- Låt processen präglas av en öppenhet kring de utmaningar som finns

Civilsamhälleskartan i Värmland

Sofia Nordström, utvecklingsledare civilsamhälle
Sofia.nordstrom@regionvarmland.se

- Överenskommelsen Värmland är en avsiktsförklaring och en samverkansplattform.
- Beslutad i Regionstyrelsen 2018, reviderad 2022, ny revidering 2026.
- Hanteras i Rådet för Idéburna.
- IOP med Värmlands Idéburna skapar förutsättningar.

Värmlands Idéburna:

- Ideell förening med organisationer som medlemmar
- Styrelsen representerar i Rådet för idéburna
- Påverkansarbete, kompetensutveckling, omvärldsbevakning och samverkan

Varför en kartläggning av civilsamhället i Värmland?

- Civilsamhället är en nyckelaktör för både långsiktig hållbarhet och beredskap vid kris.
- Vi ville bättre förstå vårt civilsamhälle i Värmland.
 - Utveckling av det folkhälsostrategiska arbetet i Värmland
 - Utveckling av Överenskommelsen Värmland
 - Underlag för dialog och samverkan mellan region, kommun, idéburna aktörer

Föreningar

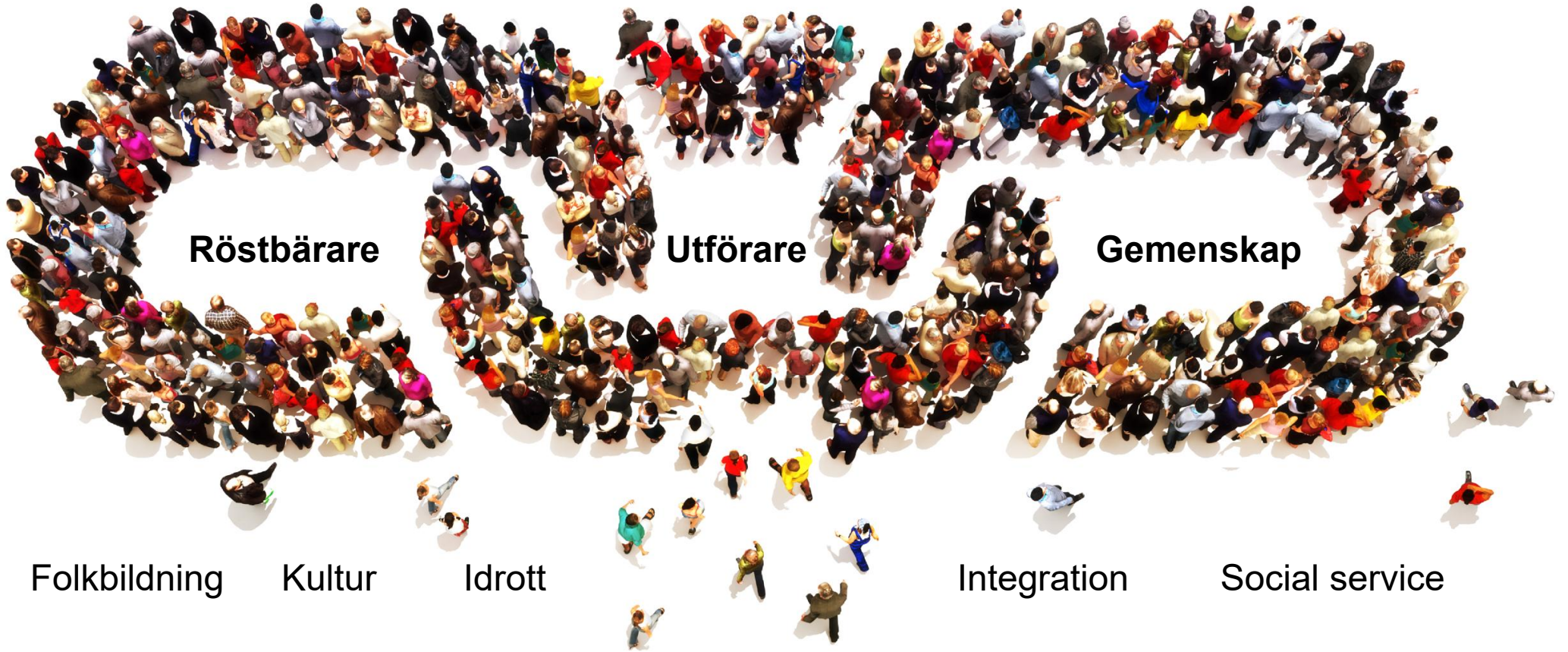
Stiftelser

Kooperativ

Trossamfund

Nätverk

Frivilliginsatser

RÖSTBÄRARE

UTFÖRARE

GEMENSKAP

Folkbildning

Kultur

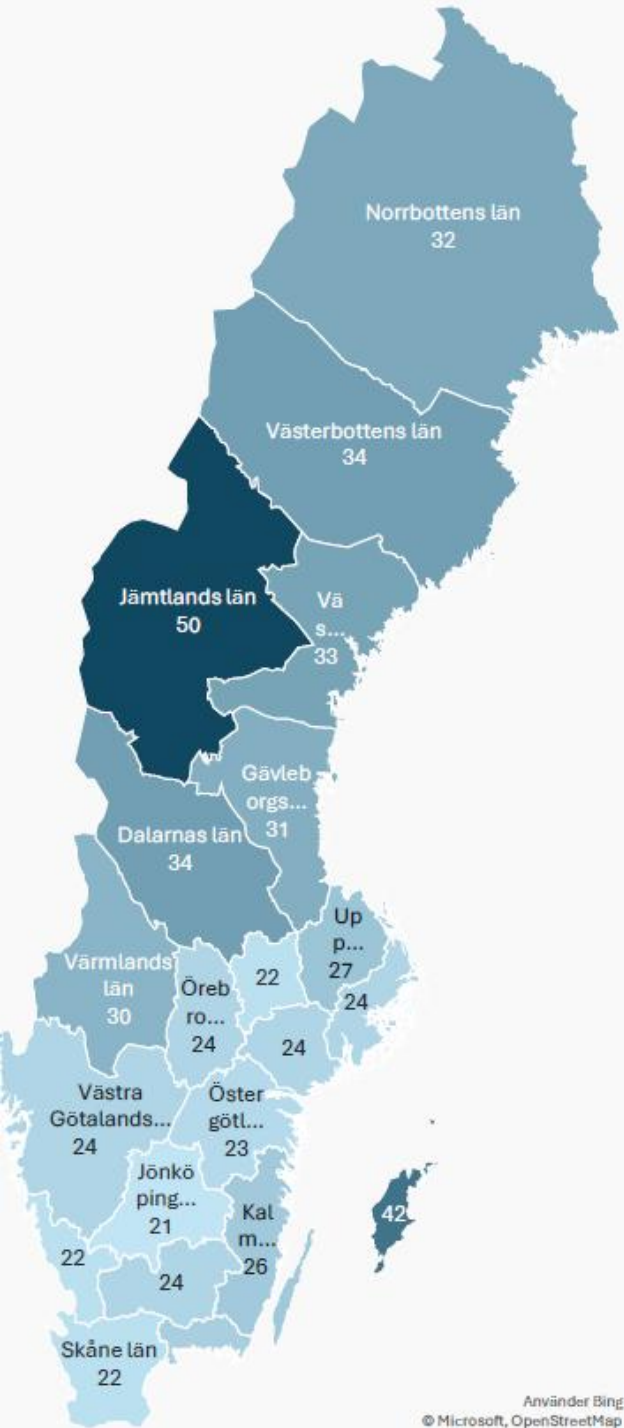
Idrott

Integration

Social service

... med mera.

Värmland och civilsamhället

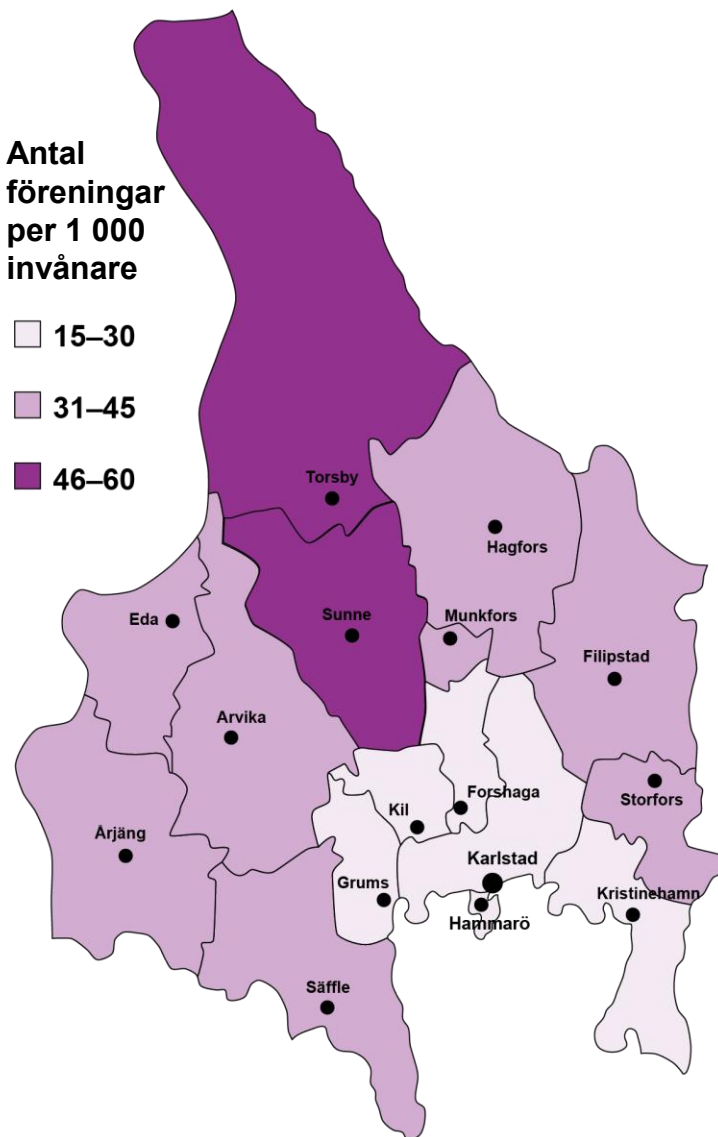

Antal
föreningar
per 1 000
invånare

15–30

31–45

46–60

- Sverige: 25 organisationer per 1 000 invånare
- Värmland: 30 organisationer per 1 000 invånare (8 492 idéburna organisationer)
- Tre kommuner som ligger under riksgenomsnittet
- Torsby kommun sticker ut 59 organisationer per 1 000 invånare
- 6 000 anställda inom civilsamhället i Värmland
- Ca 120 000 personer arbetade ideellt i Värmland 2024
- 1 785 404 ideella arbetstimmar
- Ekonomiskt värde (2019), mer än 4,3 miljarder kronor

[Läs mer och utforska datan på vår hemsida](#)

Att kartlägga civilsamhället

Juridisk form

7 juridiska former definierar idéburen organisation

- Ideella organisationer
- Ekonomiska föreningar
- Trossamfund
- Samfälligheter
- Bostadsrättsföreningar
- Familjestiftelser
- Övriga stiftelser och fonder

Organisationsnummer

Registrerade organisationer

- Antal organisationer
- Antal anställda (i storleksklasser)
- Omsättningsklasser

SCB

I SCB:s allmänna företagsregister finns Sveriges alla företag, myndigheter, organisationer och alla deras arbetsställen.

Analys

NÄTVERKET
Idéburen sektor Skåne

Att kartlägga civilsamhället - 2023 till idag

STEG 1

- Datafil och rapport med analys (Centrum för civilsamhällesforskning och Nätverket Skånes idéburna).
- Kunskapsdelning och kommunikationsinsatser.

STEG 2

- Egna analyser ur datafilen
- Power BI
- Workshops, dialoger och processer där vi lagt datan tillsammans med regional utvecklingsdata och folkhälsodata för att bättre förstå länets förutsättningar.

STEG 3

- Eget datauttag på länets alla kommuner år 2011-2023.
- Dialogunderlag för kommuntorné om ökad samverkan i länet
- Kunskapsunderlag inför revidering av Överenskommelsen Värmland

Övergripande bild åren 2011-2023

- Antalet organisationer ökar i Värmland i samma takt som i riket, men utvecklingen av anställda och omsättning är svagare än nationellt.
- Den svaga utvecklingen av anställda beror på att ökningar i flera kommuner motverkas av en minskning i Karlstad.
- Omsättningen ökar i både Karlstad och övriga kommuner, men i olika takt över tid.
- Utan Karlstad framstår länet som mer expansivt i antal anställda. Omsättningen ökar dock fortfarande långsammare än i riket, även om skillnaden minskar.
- Skillnaderna mellan kommunerna är stora – i både riktning och styrka. Flera kommuner växer snabbare än riket.
- Utvecklingen sker vid olika tidpunkter: i vissa kommuner är ökningen tydligast 2016–2020, i andra tidigare eller under 2021–2023.

Utveckling 2011–2023

Område/Kommun	Anställda	Omsättning	Kommentar
Riket	+22 %	+48 %	Nationell referens
Värmland totalt	+3 %	+15 %	Svagare än riket
Värmland utan Karlstad	+13,2 %	+20,9 %	Tydligare tillväxt utan Karlstad
Sunne	+41 %	+140 %	Stark dubbel tillväxt
Storfors	+45 %	+159 %	Mycket stark dubbel tillväxt
Säffle	+49 %	+15 %	Sysselsättningsdriven
Årjäng	+31 %	+31 %	Balanserad tillväxt
Arvika	+19 %	+44 %	Omsättningsdriven

Några lärdomar

Omfattningen
och mångfalden
av sektorn

De flesta
organisationer är
små

Stora skillnader
mellan
Värmlands
kommuner

Alla är förvånade
över hur många
organisationer som
finns

Datan och kunskapen i sig
är värdefull. Men den
kommer bäst till sin rätt när
man lägger ihop den med
annan data och kunskap

Värdefullt
planerings- och
dialogunderlag

Med datan blir det
”på riktigt”.
Civilsamhället
synliggörs för
offentlig sektor

Lokala variationer
över tid visar att
samhällshändelser
och lokala
förutsättningar
påverkar sektorn.

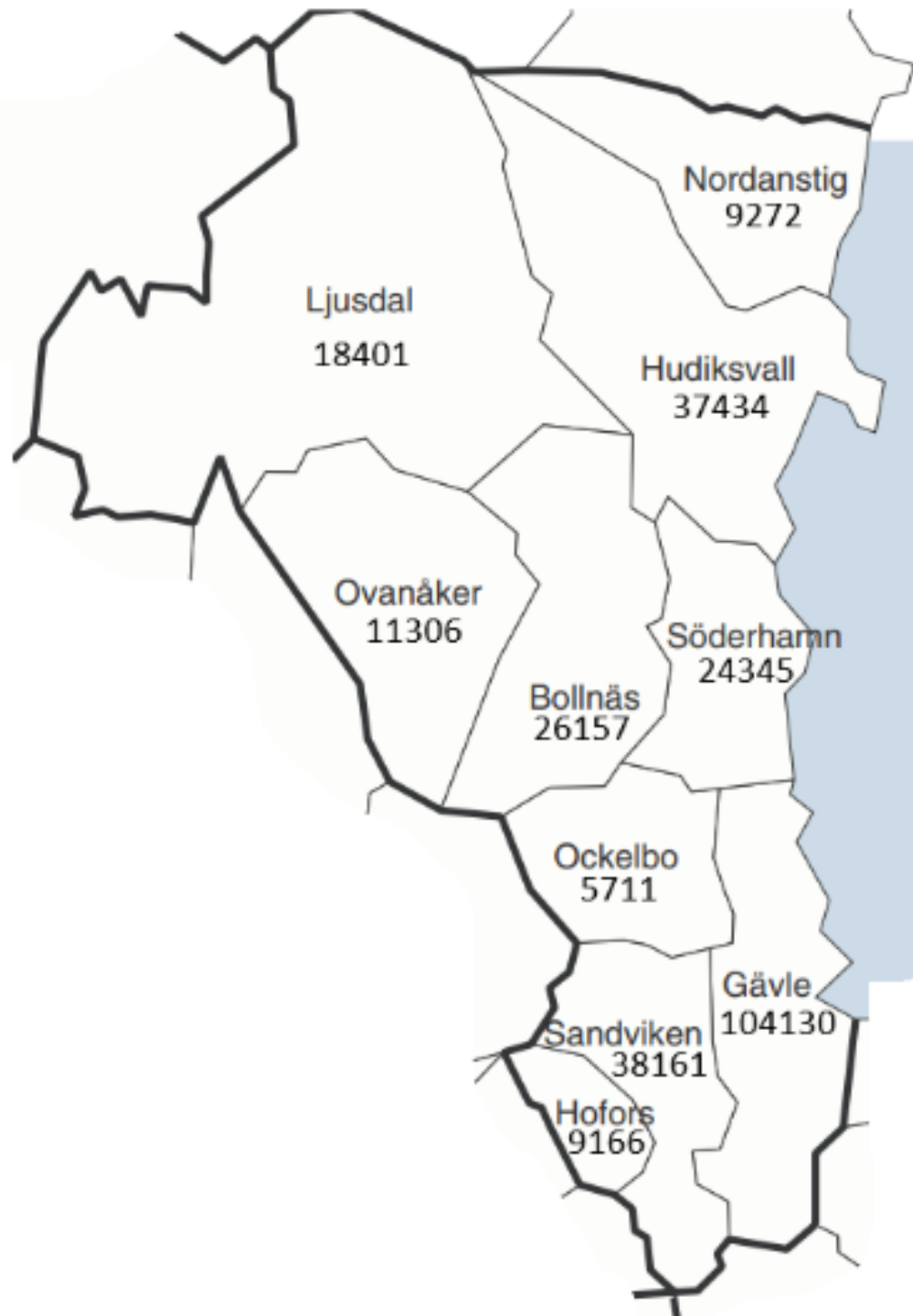

Gör't tillsammans – plattform för social innovation

Ett sammanhållet stödsystem för social innovation
i Gävleborg

Coompanion Gävleborg i samverkan med Region Gävleborg

Bitti Alvin, Processledare Gör't tillsammans, Coompanion Gävleborg
bitti.alvin@coompanion.se

31 december 2024 fanns 284 083 personer i länet och en dryg tredjedel (104 130) av dessa bodde Gävle kommun.

Länet består av 10 kommuner.

Att ta sig med bil från ena änden av länet till den andra i nord-sydlig riktning tar ungefär fyra timmar.

I Gävleborgs län finns 9059 civilsamhällesorganisationer. Den stora merparten av dessa, 5648 stycken, eller 62 % av alla organisationer, är ideella föreningar.

En prioritering i RUS

Insatser som stärker civilsamhällets möjlighet att vara delaktiga i och ta del av Gävleborgs regionala utvecklingsarbete.

...”De regionala utvecklingsaktörerna behöver skapa bättre inkluderande processer..Genom att bjuda in civilsamhället till långsiktiga samarbeten, delat ägarskap och samhandling i komplexa frågor kan mer hållbara och innovativa lösningar utvecklas.”...

...”Civilsamhället behöver därför ses som en strategisk resurs i regional utveckling, och aktörerna behöver ta ett större ägarskap för att möjliggöra en långsiktig och stabil samverkan.”...

Regional utvecklings- strategi

Gävleborg 2020–2030

Rapporten

Mot ett sammanhållet system för social innovation

Beskrivning av nuläge, för att kunna formulera det önskade läget och kritiska faktorer för att kunna ta oss dit.

[Länk om du vill läsa mer](#)

**Mot ett sammanhållet ekosystem
för social innovation**

- Kartläggning inom projektet Gör't
Tillsammans

Oskar Andersson

FoU Valfärd

Arbetsrapport 2025:6

Det finns ett starkt engagemang, förankrade idéer och vilja till samverkan som begränsas av brist på samordnande strukturer och ansvarsfördelning, kortsiktiga finansieringsmodeller samt ojämlika samverkansförhållanden.

Varför en civilsamhälleskarta?

Öka kunskapen om civilsamhällets struktur, omfattning och inriktning i Gävleborgs län.

Kartläggningen ska utgöra ett underlag om idéburen sektors potential och utmaningar; offentliga prioriteringar; samt idéburen och offentlig samverkan.

Ett steg i att stärka det regionala ekosystemet för social innovation med mål om att öka den gemensamma förmågan att tillsammans möta samhällsutmaningar.

Civilsamhälleskartan Gävleborg tar sikte på en deskriptiv rapport som också innehåller kunskapshöjande delar. Den ska kunna användas som underlag för interna (Region Gävleborg) och gemensamma (tillsammans med idéburen sektor) dialoger om samverkan och prioritering av insatser.

Hur gör vi?

Genomförs som ett tillsammansarbete inom arbetsgruppen där gruppmedlemmarna tillsammans hjälps åt att bidra till faktainsamling och analys utifrån vår samlade kompetens.

Del 1

Ta fram fakta och statistik.

Vilka är civilsamhällesaktörerna som verkar inom Gävleborgs län?

Hur ser civilsamhällesaktörernas verksamheter ut och hur är de uppbyggda?

Omsättning på kategori- och branschnivå.

Värdet av det ideella arbetet och den idéburna sektorn.

Titta på fakta och statistik kring hinder och möjligheter till att bidra till den sociala ekonomin.

Del 2

Djupanalysera den fakta och den statistik som tagits fram. Sätta den i kontext som beskriver länet och även ett nuläge med berättelser och intervjuer med idéburna aktörer.

”Ett annat sätt att arbeta”

Logik för förändring:

Från punktinsatser till ett **hållbart ekosystem för social innovation**

- Från kontroll till **tillit och gemensamt ansvar**.
- Från representation till **verklig delaktighet och inkludering**.
- Från kortsiktighet till **långsiktiga strukturer som stärker länet**.
- Genom delat ägarskap och samhandling i komplexa frågor **utvecklas mer hållbara och innovativa lösningar**.
- Skapa möjligheter för samverkan aktörer emellan, få bättre **förståelse för varandras expertis och verksamheter**.

Civilsamhället på kartan

Diskussionsfrågor

Gissa antal organisationer i er region/kommun? Skriv på en lapp innan vi börjar presentationen

Hur ser ert civilsamhälle ut? Känner ni till/har relation till det? (*Hur ser civilsamhället ut där ni är verksamma?*)

Hur ser samverkan ut hos er? Hur skulle den kunna förbättras?

Vilken nytta ger samverkan? Har ni konkreta exempel?

Vilken nytta skulle ni ha av att kartlägga ert civilsamhälle?

Nätverk för civilsamhällets medverkan till landsbygdsutveckling

Vill du vara med och stärka civilsamhällets roll i Sveriges landsbygder?

Landsbygdsnätverket och Tillväxtverket bjuder in till ett tematiskt nätverk med syftet att stärka kunskap, dialog och nätverk kring civilsamhällets roll i regional utveckling och landsbygdsutveckling. Därför söker vi nu engagerade deltagare som vill bidra med gemensamt lärande, erfarenhetsutbyte och fördjupade samtal om hur civilsamhälle och offentliga aktörer kan samverka för livskraftiga landsbygder.

- Vi vill samla personer från civilsamhällesorganisationer, offentlig sektor, akademi och näringsliv som bidrar med sina erfarenheter och perspektiv. Genom att samla olika röster, kan vi skapa ett forum för erfarenhetsutbyte och kunskapsutveckling, säger Carin Persson, Tillväxtverket.

Syftet är att det tematiska nätverket ska bidra till:

- Ökad kunskap och förståelse hos det offentliga om civilsamhällets roll, särskilt i landsbygder.
- Stärkta och nya nätverk mellan civilsamhälle, offentliga aktörer, akademi och näringsliv.
- Att skapa en arena för lärande och kunskapsutveckling kring civilsamhällets medverkan i regional utveckling och landsbygdsutveckling.
- Att bidra till en stärkt flernivåsamverkan genom att till exempel offentliga aktörer och andra aktörer kan mötas för erfarenhetsutbyte och lärande

Det tematiska nätverket pågår från hösten 2026 till och med sommaren 2027.

Vad kan du förvänta dig?

- Ett nationellt forum
- Nya och stärkta nätverk
- Fördjupande och lärande - bidra med egna erfarenheter och lära av andras
- Möjlighet att bjuda med intresserade kollegor vid vissa tillfällen
- Nationell och internationell omvärldsbevakning
- Att tillsammans med andra att identifiera behov och lösningar som kan bidra till att stärka civilsamhällets roll i Sveriges landsbygder.

Civilsamhälleskartan Värmland - Region Värmland
Rapport: Mot ett sammanhållet system för social
innovation - Region Gävleborg
Stödja civilsamhället – Tillväxtverket

sofia.nordstrom@regionvarmland.se

bitti.alvin@coompanion.se

carin.persson@tillvaxtverket.se

filip.ingelstrommahrs@tillvaxtverket.se